

## Hayatın sesini duymak...

**Kurduğu masalsı, destansı dile ustaca yerleştirdiği tarihsel gerçekliklerin izini sürerken kendimizi sık sık günümüzde bulmamızın; insandan insana bir çağrı, yeniden yükseltilmiş bir çığlık, daha geç olmadan “bir şey yapmalı” seslenişi olduğunu kavrayıp doğruluyoruz yerimizden. Çünkü “bitmedi daha sürüyor o kavga / ve sürecek / yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek!”**

### Y. BEKİR YURDAKUL

**G**ürsel Korat, birkaç yıl önce yayımlanan *Kunday - Gölgeler Çağı* (YKY Doğan Kardeş Kitaplığı, 2017) romanının devamı niteliğindeki *Ayaşan - Kem Gözler Çağı*'nda okurunu Anadolu'nun binlerce yıllık kadim geleneğiyle yeniden buluştururken "*Tarih tekerrürden ibarettir*" yaklaşımının karşısına "*Geçmiş beğenmiyor musunuz, değiştirin öyleyse!*" çığlığını koyuyor.

*Korat*, bağımsız bir yapıt olarak da okuduğumuz *Ayaşan*'da yine 13. yüzyıla çağırıyor bizi. Selçuklunun tarih sahnesinden çekilmek üzere olduğu, Anadolu'nun kaydığı bir döneme, 1238'in güzüne...

### 'BİR ŞEY YAPMALI' ÇIĞLIĞI

Kurduğu masalsı, destansı dile ustaca yerleştirdiği tarihsel gerçekliklerin izini sürerken kendimizi sık sık günümüzde bulmamızın; insandan insana bir çağrı, yeniden yükseltilmiş bir çığlık, daha geç olmadan "*bir şey yapmalı*" seslenişi olduğunu kavrayıp doğruluyoruz yerimizden.

Yani sıra anlatı boyunca çağları aşan gelen değerlerle el eleyen dünyanın, dolayısıyla insanlığın geleceği üzerine kaygılar da düşüyor yakamızdan. Elbette en büyük öykümüz aşk, "*Gerçekten sevdiği zaman sevmeyi aramıyor insan*" derinliğinde fısıldıyor bize.

### TARİHİ EDEBİYATTAN OKUMAK

Beni zamanda ustaca dolaştıran bir yapıt/yapıtları okurken tarihin de aslında öncelikle edebiyattan / edebiyata kulak vererek öğrenilmesi gerektiği gerçeğini yeniden anımsarım. Çünkü olup biteni, yalnız ve ancak "*kazanan*"ın çıkarına yaslayan kurulumun çok ötesini sunar bize yazınsal metinler.

Üstelik sözlü tarih sıcaklığında... Üstelik taraf tutmadan, ille de "böyle-

dir" demeden, inatlaşmadan, yazanın görüşünü/düşüncesini dayatmadan... Üstelik aklımızda yeni soruların uçuşmasını sağlayarak, doğanın ve hayatın yanı başında durmayı anımsatarak...

*Ayaşan*'ı tutkuyla seven *Kunday*'in ağızından dinlediğimiz öykü, Orta Anadolu'dan İsfahan'a uzanan bir coğrafyada, "*gölgeleğin gücü*"ne yaslanan düşsel yolculuklarla sürüyor. Sahnede sıklıkla fantastik öğeler boy gösterse de anlatı, doğa-insan ilişkilerinin, yönetsel ve yaşamsal sorunların, hayatı algılama ve anlama gerçeğinin uzağına düşmüyor.

### HIZIR'LA NAZAR

Binlerce, milyonlarca ağacın paralıntı uğruna, daha fazla kâr için kesildiği, ırmakların, göllerin kuruduğu, en değerlimiz suyun sel olup yitirdiği günümüzü anlattığını söylesem *Gürsel Korat*'ın, kim inanmaz ki bana! Baksanıza:

"*Moğollar ormanlarımızı yok edecekler, biliyorsun. İstiyorlar ki senet ve para işleri çoğalsın, ticaret yayılsın, sular bol bol harcansın, nehirler kurusun, şehirler büyüsün, altın çoğalsın... Niye?*"

Hızır böyle sesleniyor *Nazar*'a, onu, umutsuzca olsa bile bir kez daha düşünmeye çağırırken...

Anadolu'nun, insanlığın binlerce yıllık birikimine yaslanan, onu kendi yaşama kültürüyle yeniden harmanladığı varsıllığı içinde yer alan, aslında yakından tanıdığımız bu iki figürü de sahneye çıkarırken bugüne olagelenler üzerine sorularımızı da o çatışmanın

çevresinde örüyor *Gürsel Korat*.

Bir yanda, "*Emrinde çalıştığı Moğolların ve Kara Şamanların isteği doğrultusunda*" Anadolu'nun kitliğe düşmesi, çölleşmesi için her şeyi yapan, bilimden hoşlanmayan, düşünmeden nefret eden, her şeyi kendi çıkarı için yapan *Nazar*, öte yanda "*Kıtlık her yeri kurutsa bile mahvolmuş ormanları, tarlaları ve bitkileri yeşertecek gizli güç ve sayısız tohum bizde...*" diyen, kendisini doğanın bir parçası sayan, hayatın sesini duymayı yeğleyen *Hızır*.

### AK ŞAMANLAR - KARA ŞAMANLAR

Anadolu'da Şaman inancının ege-men olduğu bir çağdır. Ağaçların, özgül akan suyun, börtü böceğin, cümle varlıkların kıymeti büyüktür Şamanların dünyasında. *Ak Şamanlar*'dır onlar. İçlerinden bazıları günlük çıkar uğruna bu değerlerin uzağına düşün-

ce, düşmanın işbirlikçisi *Kara Şamanlar* olurlar.

Moğollar, onların içeriden destekçisi *Kara Şamanlar*, Moğollardan kaçıp Anadolu'ya sığınan "*açlar ordusu*"... Her şey sanki göz açıp kapayıncaya olup bitmiştir.

"*Dağlar birbirine yaslanmıştı, dorukların üşümüş gibi bir hali vardı. Hızır, Nazar'ın yaptıklarından ötürü endişeliydi; geçtiği yerlerdeki yangın izlerine bakarak içleniyordu. Anadolu'yu hiç böyle görmemişti: Bağlar altüst olmuş, şehirlerde yangınlar çıkmış, göller kurumuş, ormanlar harap edilmiş haldeydi.*"

### AYAŞAN'IN DEDIĞİ

Severek okuduğum bir kitaptan söz ederken çoğun, şimdi olduğu gibi, olay örgüsünden, kurgudan, kahramanlardan ustaca yerleştirilmiş merak ögesinden söz etmeyi bir yana bıraktığımı biliyorum.

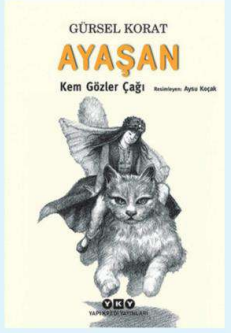
Çünkü anlatının beni/okuru çağırıldığı yer, yarattığı duygu, verdiği haz daha kıymetli gelir bana. Bu bağlamda şöyle koymak isterim noktayı:

Dün kralların, padişahların hişmine uğramıştır doğayla iç içe yaşamayı, doğaya saygılı olmayı isteyenler. Bugün de öyle. Dün kolayca karalanmıştır doğa savunucuları, "*ticareti yok etmeye çalışmak, halkın zenginleşmesini istememek...*" yalanlarıyla. Bugün de öyle.

*Gürsel Korat*'ın yaşamımızda düşünene (felsefeye), düşünmeye, soru sormaya daha çok yer açma çağrısı diye de okuyabileceğimiz "*Ayaşan*", bu mücadelenin, bu direncin "*yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek*" (*Adnan Yücel*) süreceğini söyledi bana.

Neredeyse her sayfasını doğanın/hayatın sesine kulak vererek okudum. *Aysu Koçak*'ın resimleriyle çoğalan bu sesi, bu alçakgönüllü seslenişi yakından duymanızı, duyumsamanızı isterim. ■

**Ayaşan - Kem Gözler Çağı / Gürsel Korat / YKY Doğan Kardeş Kitaplığı / 157 s. / 12 + / 2021.**



Cizim: AYSU KOÇAK